

Constataările Promo-LEX în domeniul respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană regăsite în Raportul de țară al Departamentului de Stat al SUA pentru anul 2022

Tortura, tratamentele inumane sau degradante, condițiile proaste de detenție, cazurile deținuților politici, îngrădirea libertății de exprimare, libertatea presei, impunitatea, sunt câteva dintre aspectele abordate în cadrul Raportului de țară al Departamentului de Stat al SUA cu privire la situația în domeniul Drepturilor Omului pentru anul 2022. Aceste constatări se regăsesc și în [rapoartele de monitorizare ale Asociației Promo-LEX](#) privind regiunea transnistreană.

Respectul pentru integritatea persoanei

Tortura și condiții proaste de detenție: În regiunea transnistreană s-au raportat cazuri de tortură și tratamente inumane sau degradante în centrele de detenție, inclusiv refuzul asistenței medicale și izolare prelungită. Nu există un mecanism pentru a investiga presupusele acte de tortură ale „forțelor de ordine” din regiune. La fel, condițiile de detenție au rămas precare, majoritatea locurilor de detenție nu aveau paturi sau toalete, fapt calificat chiar de împuternicitul local pentru drepturile omului drept „o lezare a demnității umane”.

Limitarea accesului în locurile private de libertate: ONG-urile de pe ambele maluri ale Nistrului au raportat că administrația de facto le-a refuzat accesul în închisori pentru monitorizări. Solicitățile OSCE de acces la deținuții cu probleme serioase de sănătate au continuat să fie în mare măsură ignorate. Nu au existat rapoarte de monitorizare independentă a centrelor de detenție din regiunea transnistreană.

Arestări arbitrare și deținuții politici: Arestarea și detenția arbitrară sunt probleme semnificative. De exemplu, Adrian Glijin și Stanislav Mînzarari, au fost răpiți încă în octombrie 2020, fiind acuzați de „spionaj”, o măsură considerată de societatea civilă și ONG-urile pentru drepturile omului ca fiind motivate politic. La 6 mai 2022, Glijin a fost condamnat la 13 ani și șase luni de închisoare pentru „trădare de patrie”.

Cea mai recentă piedică în calea apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului a fost introducerea sancțiunilor pentru depunerea plângerilor și sesizărilor la instituțiile naționale și internaționale. Suplimentar, persoanele incomode sau cele care promovează și formulează idei ce contrazic propaganda sau mesajele administrației de facto sunt imediat trecute prin procedurile sistemului represiv, lipsit de legitimitate și de garanții elementare.

Inechitatea „procedurilor judiciare”: Avocații din regiunea transnistreană au raportat că administrația de facto a refuzat persoanelor acuzate dreptul la un avocat ales de ei și că procesele au fost adesea ținute în secret, fără anunțarea publică a învinuirilor.

Respectarea libertăților civile

Libertatea de exprimare și cenzura: Administrația de facto a continuat să implementeze „Strategia pentru combaterea extremismului pentru anii 2020-2026”, care oferă instrumente

suplimentare pentru a reduce la tăcere disidența și a reprimă în continuare libertatea de exprimare, completând „legea” existentă din 2007 privind combaterea activităților extremismului. Mai multe persoane s-au confruntat cu acuzații în temeiul „legii anti-extremism” pentru că au criticat public administrația de facto în cursul anului.

În acest sens, cel mai elocvent este cazul lui Victor Pleșcanov. Pe 10 iunie 2022, acesta a fost condamnat la arest administrativ de cinci zile pentru huliganism și ulterior condamnat pe 26 septembrie anul? la trei ani și două luni de închisoare pentru „extremism”. Fapta de extremism fiind calificată declarația acestuia că va arbora steagul ucrainean de la balconul apartamentului său. Mai multe ONG-uri au susținut că acuzațiile sunt motivate politic și că „aplicarea legii” l-a penalizat pe Pleșcanov pentru exercitarea libertății de exprimare și condamnarea agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei.

Pentru a evita persecuțiile din partea regimului de la Tiraspol jurnaliștii evită să critice activitatea administrației de facto.

Problema educației în limba maternă: A rămas actuală și problema școlilor cu predare în limba română. Instituțiile școlare au continuat să facă obiectul unei dispute între Guvernul de la Chișinău și administrația de facto, care a refuzat să coopereze în identificarea clădirilor cu condiții adecvate pentru procesul educațional, cu săli de sport interioare și exterioare și o cantină adecvată. Tiraspolul continuă să ceară listele cu elevii din școlile cu predare în grafie latină, care sunt eligibili pentru serviciul militar.

Alte constatări ale raportului se referă la libertatea de circulație, de întrunire și asociere, libertatea internetului, persoanele intern strămutate, ingerința în viața privată, dar și alte aspecte importante ale drepturilor omului.

Anual, Departamentul de Stat al SUA publică un Raport de țară, în care include cele mai importante constatări cu privire la respectarea drepturilor omului în statele lumii. Acesta este unul dintre puținele documente internaționale de monitorizare, în care sunt reflectate problemele din regiunea transnistreană. Având în vedere frecvența și intensitatea abuzurilor în stânga Nistrului, Asociația Promo-LEX reiterează necesitatea protecției drepturilor omului și contracararea fenomenului de impunitate.

Raportul de țară pentru Moldova pentru anul 2022 poate fi accesat [aici](#).